

CONTROLLER INFO

Szakmai és tudományos folyóirat – jog, számvitel, pénzügy, gazdaság

IX. évfolyam, 4. szám

2021. IV. negyedév

A controlling szerepének és eszköztárának átalakulása a digitalizáció hatására

■ Közintézmények operatív controlling támogatása a hatékonyabb üzemeltetésért – esettanulmányok

■ Áfacsalás a láncértékesítésben

CONTROLLER INFO

IX. évfolyam, 4. szám
2021. IV. negyedév

Tartalomjegyzék

Bajnai Péter – Fenyves Veronika A controlling szerepének és eszköztárának átalakulása a digitalizáció hatására	2
Maurer B. György Közintézmények operatív- controlling támogatása a hatékonyabb üzemeltetésért – esettanulmányok	9
Kerecsi Dóra – Szabó-Csorvási Anna – Hegedűs Mihály Áfacsalás a láncértékesítésben	21
Balogh Antal – Suhajda Ádám – Szabó Endre – Péterfi Csaba Versenyképesség az ellátási láncban, az Ipar 4.0 és a vizuális-szimuláció adta lehetőségekkel	25
Borbély Katalin Újratervezés – A számviteli szakma szerepe és változása a szocialista Magyarországon	29
Kálmán Botond Befektetési ismeretek alakulása magyar egyetemi hallgatók között környezeti válsághelyzet hatására	35
Bodzsár-Urbán Éva Különböző fizetési módok elterjedtségének vizsgálata hazánkban az aktív korúak körében	40
Csesznik Zoltán Irányítatlan árfolyamkereskedés – stabil profit a pénzügyi piacokon	44
Kálmán Botond – Semjén Botond Benedek – Bárczi Judit A gyakorlat szerepe a pénzügyi attitűd alakulásában egyetemi hallgatók között	49
Suhajda Ádám – Csesznik Zoltán Tőzsdék és ECN kereskedési rendszerek versenyhelyzete az algoritmikus kereskedés piacán, valamint a BÉT stratégiájának revíziója a témában	53
Dobos Judit – Benedek Andrea Innovációs folyamatok sikerességének vizsgálata a fenntarthatóság érdekében	59
Zéman Zoltán Controlling kutatás jelene és jövője	57
Khalif Abdussalam Ashour A gazdasági fejlődés hatása az üvegházhatású gázok kibocsátására és a környezetre az EU-28-ban	74
A cikkek angol nyelvű összefoglalója	82

Table of contents

Péter Bajnai – Veronika Fenyves The transformation of the role and toolset of controlling as a result of digitization	2
György B. Maurer Operational – controlling support for public institutions for more efficient operation – case studies	9
Dóra Kerecsi – Anna Szabó-Csorvási – Mihály Hegedűs VAT Fraud in the chain transaction	21
Antal Balogh – Ádám Suhajda – Endre Szabó – Csaba Péterfi Competitiveness in the supply chain, with opportunities provided by Industry 4.0 and visual simulation	25
Katalin Borbély Redesign – The role and the change of accounting in the socialist Hungary	29
Botond Kálmán Evolution of Investment Knowledge among University Students due to Environmental Crisis	35
Éva Bodzsár-Urbán Examining the prevalence of different payment methods in Hungary among the active age group	40
Zoltán Csesznik Uncontrolled foreign exchange trading – stable profits in the financial markets	44
Botond Kálmán – Botond Benedek Semjén – Judit Bárczi Role of Experience in the Development of Financial Attitude among University Students	49
Ádám Suhajda – Zoltán Csesznik The competitive situation of stock exchanges and ECN trading systems in the algorithmic trading market, as well as the revision of the BSE strategy	53
Judit Dobos – Andrea Benedek Examination of the viability of the innovation model for sustainability	59
Zoltán Zéman Present and future of controlling research	67
Khalif Abdussalam Ashour Impact of economic development on the greenhouse gas emission and environment in EU-28	74
Summary of articles in English	82

A szakmai folyóirat a Menedzsment és Controlling Egyesület támogatásával készült

MENEDZSMENT ÉS CONTROLLING
EGYESÜLET

Kálmán Botond

Befektetési ismeretek alakulása magyar egyetemi hallgatók között környezeti válsághelyzet hatására

Tanulmányom egy nagyobb kutatás részeredményeit ismerteti. Kérdőíves vizsgálatomban három ország egyetemi hallgatóit kérdeztem, felmérve pénzügyi kultúrájukat (ismereteiket, szokásaikat és attitűdjüket). Ennek eredményeiből most a befektetésekkel kapcsolatos ismeretek szintjét és annak gazdasági krízishelyzet hatására történő változását mutatom be.

BEVEZETÉS

A 2008-as gazdasági válság és annak a mindennapok emberére kifejtett hatásai számos kulcsterületre irányították rá a szakemberek figyelmét. Ilyen terület például a pénzügyi műveltség (financial literacy), amelyhez a mindennapi pénzügyek megfelelő és hatékony intézéséhez szükséges elméleti tudás mellett a gyakorlati kompetenciák is hozzátartoznak (Kershaw & Webber, 2004). Ennek részeként szerepelnek többek között a jelen tanulmány témáját képező befektetési döntések, illetve az ezekhez kapcsolódó biztosításokkal kapcsolatos elmélet és gyakorlat is. A középiskolai és egyetemi pénzügyi oktatás hatását legjobban volt hallgatókon lehet leszárnítani. Az egyik lehetőség annak vizsgálata, hogy mennyire korrelálnak a felnőttkori befektetési döntések a középiskolai és egyetemi tanulmányok szakirányával (Peng et al., 2007). Az eredmények szerint középiskolai kurzusrészvétel egyáltalán nincs kapcsolatban a felnőttkori befektetési döntésekkel, sőt az egyetemi képzés esetében is jobban hatottak a meghozott döntésekre a saját pénzügyi tapasztalatok, mint a tanulmányok. Más szerzők (N. Jain & J. K. Jain, 2018) szintén a befektetésekkel kapcsolatos gyakorlati tudással kapcsolatban megállapították, hogy a gazdasági képzések hallgatói a mindennapi kérdésekben 5-35, a biztosítások területén 5-10, a befektetési ismeretek területén 40-80 százalékponttal teljesítenek jobban más szakokra járó társaiknál. Ugyanerre az eredményre jutottak más kutatások is (Kossev, 2020). Ugyanakkor az is bizonyított tény, hogy a megfelelő képzésben szerzett tudás segíti a befektetési döntések meghozatalát is (Robeyns, 2006). Különösen fontos tisztában lenni ezzel, tekintettel arra, hogy a pénzügyi tudatosság és a hosszú távú pénzügyi célok kitűzése kevésbé jellemző a fiatal felnőttek körében (Németh & Zsótér, 2019).

A TÉMA ÁTTEKINTÉSE

Napjainkban a pénzügyi ismeretek és kompetenciák jelentősége egyre fontosabbá válik. A készpénz korábbi egyeduralmát a mindennapos tranzakciókban fokozatosan felváltja a kártyás és online fizetés, terjednek az új pénzügyi szolgáltatások, biztosítási és befektetési konstrukciók. Ezek megfelelő kiválasztása és

menedzselése egyre bővebb ismereteket követel. Ugyanezek a képességek és készségek szükségesek a pénzügyi biztonságérzet megteremtéséhez. Ennek a biztonságának az egyik pillérét alkotják a jövőt megalapozó megtakarítások is (OECD, 2020), amelyek az előre nem látható és nem tervezhető kiadások forrásai lehetnek. A pénzügyi biztonság indexe (Grifoni et al., 2021) elsősorban a rendelkezésre álló, likvid vagy könnyen azzá tehető pénzügyi forrásokat számítja, vásárlóerőre vetítve. Ezt az úgynevezett háztartási számlák összetétele és értéke mutatja meg, melyek körébe a következő elemek tartoznak:

- betéti és devizaszámlák,
- részvények, részesedések
- befektetési céllal kötött életbiztosítások,
- befektetési alapok,
- nyugdíjalapok,
- egyéb értékpapírok.

Ez a felsorolás tágabb értelemben gyakorlatilag a fontosabb befektetéseket tartalmazza, amelyek részei a háztartások teljes vagyonának, és jelentős bevételi forrást jelentenek, kamat, hozam, osztalék formájában, sőt végszükség esetén értékesítésükkel. Az egyes eszközök kockázati profiljától függően a rövid távú idősorok sokfélék. A részvények értéke például meglehetősen nagy volatilitást mutathat. A fenti felsorolás elemeiből a nyugdíjcélú megtakarítások fontos mutatói a távolabbi jövőre irányuló tervezésnek, ráadásul hosszútávú tervezés képessége és az egyetemi tanulmányok között korreláció van: az egyetemi tanulmányaikat diákhitelből finanszírozó hallgatók csoportjában később 36 százalékkal kevesebb a nyugdíjcélú megtakarítás, mint az önerőből tanulók esetében (Treger & Wendel, 2021). Különösen fontos tényezővé válik a megalapozott pénzügyi biztonság környezeti krízisek, gazdasági válságok esetén. Ennek egyik alappillére a megfelelő döntések meghozatala (Sipos & Tóth, 2005). Ilyen helyzetekben kerül előtérbe a végzettség szerepe, hiszen gyorsan kell jó döntéseket hozni (Horowitz et al., 2021). A válsághelyzetben hozott döntéseket elsősorban az határozza meg, hogy az érintett mekkora korábbi, válsághelyzeti megtakarításokkal rendelkezik. Treger és Wendel (2021) szerint ezeknek a megtakarításoknak sokkal erősebb a hatása a

pénzügyi döntésekre, mint a jövedelmi színvonalé. Természetesen egy krízis mindig megnehezíti a racionális döntéshozatalt, mert az nemcsak a tudáson alapul (Sipos & Tóth, 2006).

Az egyetemi hallgatók befektetésekkel kapcsolatos ismeretei már a korai kutatásokban is kérdésként szerepeltek (Volpe et al., 1996). Az akkori eredmények szerint az üzleti szakos hallgatók befektetési ismeretei szélesebb körűek más szakon tanuló társaikénál. Bő egy évtizeddel későbbi kutatások (Altıntaş, 2009) kimutatták, hogy a befektetési ismeretek oktatása figyelemre méltóan gyarapíthatja az ezeken részt vevő alanyok pénzügyi ismereteit.

A befektetések témakörének fontosságát húzza alá az a tény is, hogy ezek gyakran a legnagyobb kockázattal járó pénzügyi tevékenységek, gondoljunk csak az opciós ügyletekre vagy az ingatlanalapokra. Nem véletlenül született meg erre a gazdasági területre a kaszinókapitalizmus fogalma (Strange & Watson, 2015). Másrészt ez az a terület, ahol tényleges termelés vagy szolgáltatásnyújtás nélküli igen jelentős pénzáramlás zajlik, innen származik a papírgazdaság fogalma (Bazelon, 1979). Ugyanakkor a befektetések általában a hosszútávú tervezés képességének indikátorai. Jelen témám azonban a gazdasági krízisek kérdésköréhez kapcsolódik, amelyet az aktuális COVID-19 pandémiával modelleztem. A COVID-19 új tényezővel gazdagította a döntési folyamat elemeit, akár csak az Ipar 4.0-val járó gyorsuló fejlődés. Ezek paradigmaváltáshoz vezettek, ami nemcsak a gazdaságtudományokban, hanem más területeken is érezhető hatását, például a személyiségtanulmányokban vagy a döntéstudományokban. Olyan új modellek, folyamatok, rendszerek születtek, amelyek a korábbiaknál hatékonyabb döntéseket és ebből eredően hatékonyabb működést tesznek lehetővé, például a teljesítmény értékelésére alapozva (Thalmeiner et al., 2021). Hasonlóan fontos a döntések helyes meghozatalához a megfelelő mennyiségű és minőségű információ, ami sokkal könnyebben megszerezhető, ha birtokosai megosztják azt másokkal (Bencsik et al., 2019).

Ennek ellenére mégis fontos a befektetések szerepe a válsághelyzetekben is. Részét képezik ugyanis annak a személyes pénzügyi védőhálónak, ami a válságban az anyagi biztonság zálogát jelenti. A szakirodalom áttekintése alapján az alábbi hipotéziseket állítottam fel:

- H1: A gazdasági tanulmányokat folytató egyetemi hallgatók befektetési ismeretei bővebbek és magasabb szintűek, mint más szakokra járó diáktársaiké
- H2: A máshol szerzett gyakorlati tapasztalatok magasabb szintre emelik az egyetemről hozott pénzügyi tudást.
- H3: A gazdasági válsághelyzetek hatására az egyetemi hallgatók fokozottabb tudatossággal bővítik pénzügyi ismereteiket

MÓDSZERTANI ÖSSZEFOGLALÁS

Jelen kutatásomban a felsőoktatásban tanulóakra fókuszálok. Ők azok, akik hamarosan diplomával a kezükben megjelennek a munkaerőpiacon, ahol a tanultakat a gyakorlatban is használniuk kell. Három ország (Ausztria, Magyarország és Szlovákia) egyetemi hallgatóinak pénzügyi ismereteit, viselkedését és attitűdjét vizsgáltam offline kérdőív alkalmazásával. A módszer

megválasztásában egyrészt a torzító hatás mérséklése (Gunter et al., 2002; Zhang et al., 2017), másrészt a magasabb válaszarány reménye motivált (Ilieva et al., 2002; Mehta & Sivasdas, 1995; Tse, 1998; Tse et al., 1995). Elgondolásom helyesnek bizonyult. Sikerült magas, 92 százalékos válaszarányt kapnom, az online kérdőívek átlagos 30 százalékos arányával szemben.

A kérdéseket részben az OECD (Kossev, 2020) felosztása alapján (ismeretek, viselkedés/szokás, attitűd) állítottam össze. Ezek a kérdések zárt jellegűek voltak, részben eldöntendő (igen/nem), részben többfokú Likert-skálán megválaszolható. Kérdőívemben öt kérdés vonatkozott a befektetésekre. Ezek mindegyike ötfokú Likert-skálával volt megválaszolható. A kérdések a következők voltak:

- Q1: Az életbiztosítással kombinált jelzáloghitelnél a megtakarítás fedezi-e a törlesztendő összeget?
- Q2: Ön szerint érdemes-e befektetési céllal biztosítást kötni?
- Q3: A pénzügyi alapoknak nincs kockázata mivel pénzügyi tevékenységek csak bankszámlákra és értékpapírokba fektetik
- Q4: Vannak kockázatmentes befektetések is
- Q5: A nyugdíjjáruléknak egy része kerül az önkéntes nyugdíjpénztárnál vezetett névre szóló számlánkra

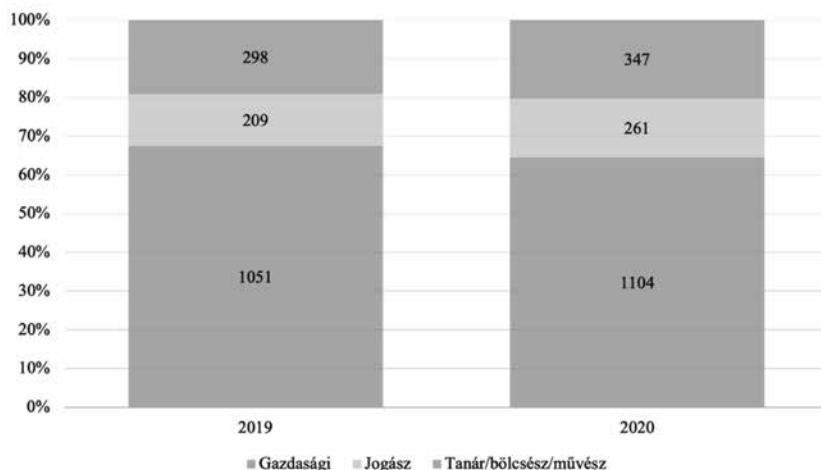
A lekérdezéseket két alkalommal, 2019 és 2020 őszén, a jelenléti oktatási időszakban végeztem el. A válaszokat IBM-SPSS Statistics, IBM-SPSS-Amos és R-programcsomag segítségével dolgoztam fel. Jelen munkában az eredményeknek csupán egy kis szeletét, az egyetemi hallgatók befektetésekkel kapcsolatos ismereteinek alakulását elemzem. Vizsgáltam a gazdasági és más szakra járó hallgatók teljesítményét, továbbá azt, hogy a gazdasági képzésben milyen mértékben sikerül a tudást az oktatás során megszerezni. Ez utóbbi kérdésre adandó válasz megtalálása érdekében külön vizsgáltam a nappali és külön a levelező tanrendű hallgatókat. A levelező hallgatók esetében ugyanis a főtevékenység a munka és mellette tanulnak. Ezért már több gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek a „csak” tanuló társaikhoz képest.

EREDMÉNYEK

2019-ben 1158, 2020-ban 1712 válaszadó töltötte ki a kérdőívet, a minta összetételét mutatja az 1. számú ábra. A válaszadók között az első évben 77 százalék volt nappali, 23 százalék pedig levelező tanrendű. A második évben ez az arány 97, illetve 21 százalék volt. A nő-férfi arány mindkét évben 40-60 százalékhoz közeli érték volt.

A kérdések közül kiemelten kezeltem a negyediket (Vannak kockázatmentes befektetések is), mivel az erre adott válasz önmagában is megmutatja, hogy alapszinten tisztában van-e a válaszadó a szükséges ismeretekkel. Az eredmények azt mutatják, hogy a válaszadók mindössze 65,54 százaléka adott helyes választ erre a kérdésre. A gazdasági szakos hallgatók között ez az arány 81 százalék, az első lekérdezéskor a magyar, a második fázisban viszont a külföldi hallgatók között volt magasabb a helyes válaszok aránya, de a két csoport közötti eltérés egyik esetben sem volt szignifikáns. A nem gazdasági szakos diákok közül kiemelendők a joghallgatók, akik 80 százalékos helyes válaszarányukkal inkább a gazdasági képzésen tanulók teljesít-

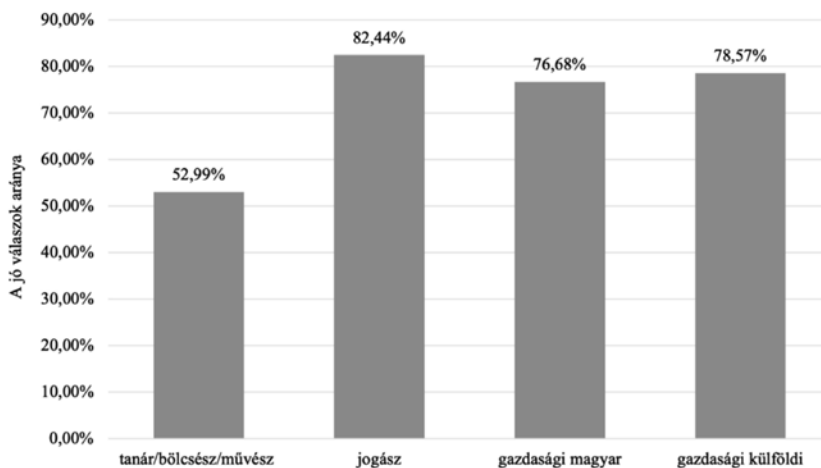
A MINTA ÖSSZETÉTELE

1. számú ábra: A válaszadók szakirány szerinti megoszlása

Forrás: saját adatok

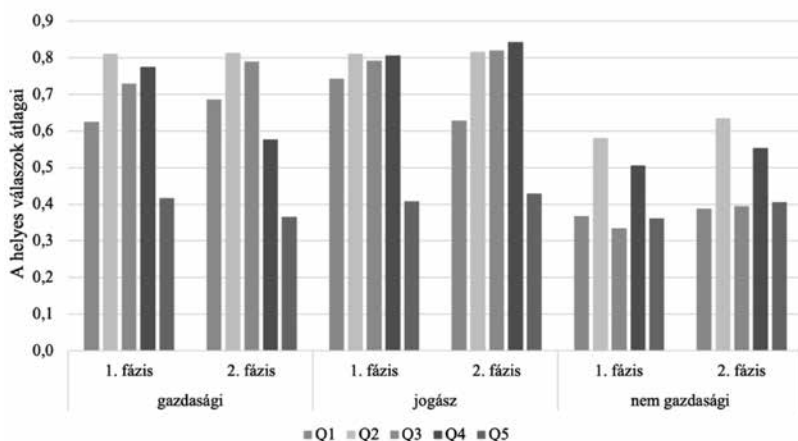
A JÓ VÁLASZOK ARÁNYA A TELJES MINTÁBAN

2. számú ábra: A „vannak kockázatmentes befektetések” állításra adott helyes válaszok aránya

Forrás: saját adatok

GAZDASÁGI ÉS MÁS SZAKON TANULÓK TELJESÍTMÉNYÉNEK ALAKULÁSA

3. számú ábra: Gazdasági és más szakirányon tanulók befektetési ismereteinek alakulása

Forrás: saját adatok

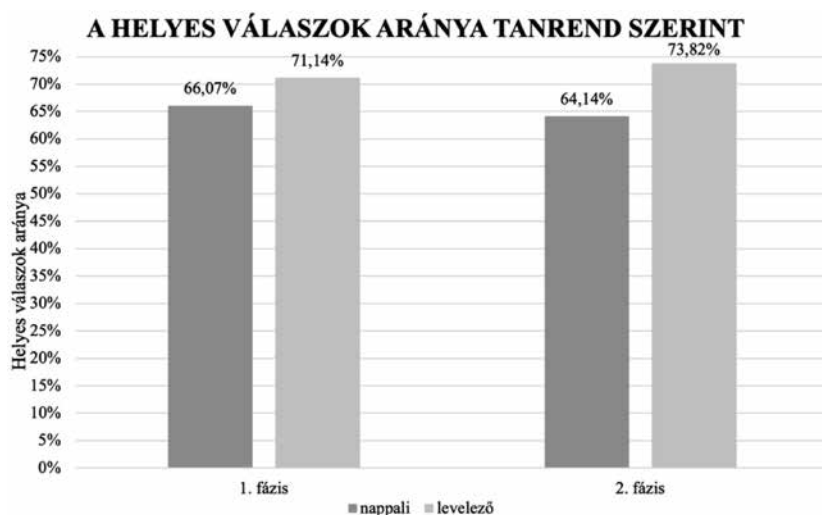
ményéhez állnak közelebb (2. számú ábra). Meglepő eredmény, hogy a joghallgatók teljesítménye még a gazdasági képzésen résztvevőket is felülmúlta. Ennek egyik lehetséges magyaráza-

ta, hogy ők magas szintű gazdasági jogi ismeretek alapján tudtak jobban válaszolni.

A kérdésekre adott válaszok átlagainak vizsgálata alapján megállapítottam, hogy a második lekérdezés során az első három kérdésre adott válaszokban javult, a negyedikben romlott a hallgatók teljesítménye, míg az ötödikben nem változott. Ezt a negyedik kérdést emeltem ki az előbbiekből, felhívva a figyelmet arra, hogy a kockázatmentes befektetések létét vetett téves hit számos anyagi bukás oka lehet. Szakonként vizsgálva szignifikáns különbséget találtam, a gazdasági szakok tanulói minden befektetési kérdésben magasabb teljesítményt nyújtottak más szakon tanuló társaikhoz képest (3. számú ábra). A 3. kérdésre („A pénzügyi alapoknak nincs kockázata mivel pénzügyt csak bankszámlákra és értékpapírokba fektetik”) adott helyes válaszok arányában kimutatható javulás egyértelműen jelzi az elméleti tudás területén történt előrelépést. A gazdasági és jogi szakos hallgatók között a legszembetűnőbb eltérés a már többször említett negyedik kérdésben jelentkezik. Az előbbiek csoportjában csökkent, az utóbbiak között nőtt a helyes választ adók aránya. Eredményeim alapján úgy tűnik, hogy a „közönséges” hétköznapiokban realitásnak tartott közgazdász-hallgatók krízishelyzetben hajlamosabbak még ésszerűtlen kockázatok vállalására is. Ennek egyik lehetséges oka, hogy túlzottan bíznak megszerzett tudásukban. Hasonlóan óvatlanná váltak a pénzemberek a 2008-as válságot megelőzően, ennek egyik következménye lett a túlzott hitelkihelyezés is, ami végül a válság kirobbanásához vezetett.

A gazdasági hallgatók esetében további kérdésként merült fel, hogy tudásuk milyen mértékben tulajdonítható az oktatás hatásának és mekkora szerepet játszik benne a gyakorlat. Ezért bontottam őket nappali és levelező tanrenden tanulók csoportjára.

A levelezős hallgatók teljesítménye mindkét lekérdezés során szignifikánsan magasabb volt nappali tagozatos társaikénál (4. számú ábra). Ez azt jelzi, hogy aktív munkaerőpiaci jelenlétük és tevékenységük során olyan gyakorlati tapasztalatokra is szert tesznek, amelyekben a „csak” tanulmányaikkal foglalkozó nappali tanrendű hallgatók nem részesülnek. A 2020-as válsághelyzet hatására a nappali tagozatos hallgatók teljesítménye közel két százalékponttal visszaesett. Ennek egyik lehetséges oka az online oktatásra való átállás – részben az oktatás hatékonyságának változása, részben a hallgatói részvételi aktivitás csökkenése miatt. A levelező hallgatók ugyanakkor hasonló mértékű, de ellenkező irányú változást, azaz közel két százalékpontos tudásszint-növekedést értek el.

4. számú ábra: A gazdasági szakok hallgatóinak teljesítménye tanrend szerint

Forrás: saját adatok

ÖSSZEZÉS

Összegezve eredményeimet elmondható, hogy három kutatási hipotézisem közül a másodikat teljes mértékben sikerült igazolnom. Az első hipotézis részben bizonyult helyesnek, mivel a gazdasági hallgatókhoz hasonlóan a joghallgatók is jobban teljesítettek a befektetési ismeretek terén, mint a más szakokra járó társaik. A harmadik hipotézist szintén részben sikerült igazolnom, ugyanis a feltételezett tudásszint-növekedést csak a levelező tanrendű hallgatók produkálták, míg nappali tanulmányokat folytató társaiknál vizsgálásomat tapasztaltam.

Új eredményként említem még, hogy megfigyelésem alapján úgy tűnik, a gazdasági tanulmányokat folytató hallgatók egy váratlan válsághelyzetben némileg túlzottan bíznak a tudásukban, ezért képesek az átlagosnál nyilvánvalóan nagyobb kockázatok vállalására is. Tanulmányom egy nagyobb kutatás egy kisebb részterületét ismertette, az egyetemi hallgatók befektetési ismereteivel kapcsolatos eredményeket. Az eredmények rávilágítottak a pénzügyi ismeretek fontosságára és a tudás válsághelyzetben történő felértékelődésére.

FELHASZNÁLT IRODALOM

ALTINTAĐ, K. M. (2009): BelirlenmiĐ katki esashi emeklilik planlarında finansal eĐitim in önemi: Katılımcıların finansal okur yazarlıĐı çerçevesinde alternatif bir yatırım modeli [A pénzügyi oktatás fontossága a meghatározott járulékalapú nyugdíjprogramokban: Alternatív befektetési modell a résztvevők pénzügyi műveltségének keretein belül]. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol. 5, No. 9, pp. 151–176. Elérhető: <http://earsiv.cankaya.edu.tr:8080/handle/20.500.12416/3764> (olvasva: 2021. június 8.)

BAZELON, D. T. (1979). *The Paper Economy*. Praeger.

BENCSEK, A. – JUHÁSZ, T. – MURA, L. – Á., C. (2019). Formal and Informal Knowledge Sharing in Organisations from Slovakia and Hungary. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, Vol. 7, No. 3, pp. 25–42. Elérhető: <https://eber.uek.krakow.pl/index.php/eber/article/view/574> (olvasva: 2021. június 6.)

GRIFONI, A. – MONTICHONE, C. – MESSY, F.-A. (2021): *Financial Literacy in Austria*. OECD. Elérhető: www.oecd.org/finance/financial-education/austria-financial-literacy-strategy.htm (olvasva: 2021. június 20.)

GUNTER, B. – NICHOLAS, D. – HUNTINGTON, P. – WILLIAMS, P. (2002): Online versus offline research: Implications for evaluating digital media. *Aslib Proceedings*, Vol. 54, No. 4, pp. 229–239. <https://doi.org/10.1108/00012530210443339>

HOROWITZ, J. – BROWN, A. – MINKIN, R. (2021): *A Year into the Pandemic, Long-Term Financial Impact Weighs Heavily on Many Americans*. Pew Research Center. Elérhető: <https://www.pewresearch.org/social-trends/2021/03/05/a-year-into-the-pandemic-long-term-financial-impact-weighs-heavily-on-many-americans/> (olvasva: 2021. június 20.)

ILIEVA, J. – BARON, S. – HEALEY, N. M. (2002): Online Surveys in Marketing Research. *International Journal of Market Research*, Vol. 44, No. 3, pp. 1–14. Elérhető: <https://doi.org/10.1177/147078530204400303> (olvasva: 2021. június 25.)

JAIN, N. – JAIN, J. K. (2018): An Appraisal of Financial Literacy between Commerce and Non-Commerce Students (A Case Study of Dr. Harisingh Gour University, Sagar). *Commerce Today*, Vol. 12, No. 1, pp. 16–24. <https://doi.org/10.29320/jnpgct.v12i01.10984>

KERSHAW, M. M. – WEBBER, L. S. (2004): Dimensions of Financial Competence. *Psychiatry, Psychology and Law*, Vol. 11, No. 2, pp. 338–349. <https://doi.org/10.1375/pplt.2004.11.2.338>

KOSSEV, K. (2020): *OECD/INFE 2020 International Survey of Adult Financial Literacy*. OECD. Elérhető: <https://www.oecd.org/finance/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf> (olvasva: 2021. június 29.)

MEHTA, R. – SIVADAS, E. (1995): Comparing Response Rates and Response Content in Mail versus Electronic Mail Surveys. *Market Research Society. Journal*, Vol. 37, No. 4, pp. 1–12. <https://doi.org/10.1177/147078539503700407>

NÉMETH E. – ZSÓTÉR B. (2019): Anxious Spenders: Background Factors of Financial Vulnerability. *Economics and Sociology*, 12(2), pp. 147–169. Elérhető: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=786644> (olvasva: 2021. június 28.)

OECD. (2020): *OECD Economic Outlook, Volume 2020 Issue 1: Preliminary version*. OECD. <https://doi.org/10.1787/0d1d1e2e-en>

PENG, T.-C. M. – BARTHOLOMAE, S. – FOX, J. J. – CRAVENER, G. (2007): The Impact of Personal Finance Education Delivered in High School and College Courses. *Journal of Family and Economic Issues*, Vol. 28, No. 2, pp. 265–284. <https://doi.org/10.1007/s10834-007-9058-7>

ROBEYNS, I. (2006): The Capability Approach in Practice. *The Journal of Political Philosophy*, Vol. 4, No. 3, pp. 351–376. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9760.2006.00263.x>

- SIPOS L. – TÓTH A. (2005): A fogyasztói döntés közgazdasági megközelítése. *Marketing és Menedzsment*, Vol. 39, No. 6, pp. 4–12. Elérhető: <https://journals.lib.pte.hu/index.php/mm/article/download/1352/1198> (olvasva: 2021. július 28.)
- SIPOS L. – TÓTH A. (2006): A közgazdasági értelemben vett irracionális döntések kognitív okai. *Marketing és Menedzsment*. Vol. 40, No. 1, pp. 22–31. Elérhető: <https://journals.lib.pte.hu/index.php/mm/article/view/774> (olvasva: 2021. július 30.)
- STRANGE, S. – WATSON, M. (2015): *Casino Capitalism*. Manchester University Press.
- THALMEINER, G. – GÁSPÁR, S. – BARTA, Á. – ZÉMAN, Z. (2021): Application of Fuzzy Logic to Evaluate the Economic Impact of COVID-19: Case Study of a Project-Oriented Travel Agency. *Sustainability*, Vol. 13, No. 17, 9602. <http://doi.org/10.3390/su13179602>
- TREGER, S. – WENDEL, S. (2021): *The COVID-19 Pandemic, Retirement Savings, and the Financial Security of American Households*. Morningstar. Elérhető: https://www.morningstar.com/content/dam/marketing/shared/pdfs/workplace/COVID_and_Financial_Security.pdf?utm_source=eloqua&utm_medium=email&utm_campaign=&utm_content=28665 (olvasva: 2021. június 11.)
- TSE, A. C. B. (1998): Comparing Response Rate, Response Speed and Response Quality of Two Methods of Sending Questionnaires: E-mail vs. Mail. *Market Research Society. Journal*, Vol. 40, No. 4, pp. 1–12. <https://doi.org/10.1177/147078539804000407>
- TSE, A. C. B. – TSE, K. C. – YIN, C. H. – TING, C. B. – YI, K. W. – YEE, K. P. – HONG, W. C. (1995): Comparing Two Methods of Sending out Questionnaires: E-mail versus Mail. *Market Research Society. Journal*, Vol. 37, No. 4, pp. 1–7. <https://doi.org/10.1177/147078539503700408>
- VOLPE, R. P. – CHEN, H. – PAVLICKO, J. J. (1996): Personal Investment Literacy among College Students: A Survey. *Financial Practice and Education*, Vol. 6, őszi-téli különiadás, pp. 86–94. Elérhető: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.476.6325&rep=rep1&type=pdf> (olvasva: 2021. június 3.)
- ZHANG, X. – KUCHINKE, L. – WOOD, M. L. – VELTEN, J. – MARGRAF, J. (2017): Survey method matters: Online/offline questionnaires and face-to-face or telephone interviews differ. *Computers in Human Behavior*, Vol. 71, pp. 172–180. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.02.006>